

Література

1. Соловей В. Державне стимулювання розвитку інноваційної інфраструктури // Проблеми и перспективы сотрудничества между странами Юго-Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества и ГУАМ. Сб. науч. трудов. – 2005. – С. 361–366.
2. Фіртост С., Левіна Д., Патрах Т., Чернишов Л. Рамкові програми Євросоюзу в контексті створення Єдиного наукового європейського простору // Вісн. НАН України. – 2003. – № 5. – С. 35–44.
3. Гороховатська С., Левіна Д., Патрах Т., Смертенко П., Чернишов Л. Європа на порозі нової Рамкової програми наукових досліджень (2007–2013) // Вісн. НАН України. – 2006. – № 11. – С. 7–18.
4. Янковский Н.А. Концепция конкурентоспособности страны как главный фактор интеграции Украины в мировое экономическое пространство // Проблеми и перспективы сотрудничества между странами Юго-Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества и ГУАМ. Сб. науч. трудов. – 2005. – С. 4–10.
5. Максимова Е.А. Роль экологического фактора в реализации модели устойчивого развития // Стратегія забезпечення сталого розвитку України / Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. м. Київ, 20 травня 2008 р. – У 3-х ч. / РВПС України НАН України. – К.: РВПС України НАН України, 2008. – Ч. 2. – С. 259–261.
6. Даниленко О.Л. Відкрита економіка як передумова взаємодії внутрішніх і зовнішніх ринків // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Економічна серія. – 2005. – № 668. – С. 19–23.
7. Захарченко А.С. Финансирование инновационных проектов в современных условиях украинской экономики // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Економічна серія. – 2006. – № 719. – С. 172–174.
8. Пуцентейло П.Р. Концептуальні напрями розвитку конкурентоспроможності економіки України // Всеукраїнський науково-виробничий журнал “Інноваційна економіка”. – № 3. – 2008 р. – С. 86–90.
9. Чала Н.Д. Вступ до СОТ: перспективи та наслідки для промисловості України // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Економічна серія. – 2004. – № 630. – С. 131–134.
10. Георгиева Т. Национальная инновационная политика – шаг к интегрированию в общеевропейские и региональные структуры. // Проблеми и перспективы сотрудничества между странами Юго-Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества и ГУАМ. Сб. науч. трудов. – 2005. – С. 86–91.
11. Назарова О.Ю. Дослідження світового досвіду розбудови державної моделі регулювання інноваційних процесів // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Економічна серія. – 2005. – № 668. – С. 117–123.

УДК 336.77:658.15:339.9

Т.Н. ПОДДУБНАЯ
Донецкий университет экономики и права

ФОРФЕЙТИНГ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Форфейтинг як малодосліджена форма кредитування зовнішньої торгівлі; розгляд переваг та недоліків форфейтингу; проведення порівняного аналізу форфейтингу, факторингу, кредиту; пропозиція о застосуванні форфейтингу як альтернативного засобу фінансування зовнішньоекономічних операцій на АТ “Норд”.

Forfeiting as scantily researched form of crediting of foreign trade; examine the advantages and disadvantages of forfeiting; a relative analysis of forfeiting, factoring, loan; offer at forfeiting use as an alternative means of financing foreign trade operations for JSC “Nord”.

Постановка проблеми. Одной из новых и малоисследованных для отечественного рынка форм кредитования внешней торговли, появившейся под влиянием быстрого увеличения объемов экспорта, является форфейтинг. Форфейтинг – эффективный инструмент управления финансово-хозяйственной деятельностью предприятия, а в частности дебиторской задолженностью, который приспособлен к современным процессам развития мировой экономики.

Анализ последних публикаций. В современной экономической литературе проблемы форфейтинга рассматривают такие ученые, как Мищенко В. [5], Белялов Т.Е. [2], Швец И.Б., Галкина А.С. [6].

Нерешенные части проблемы. Так как в практике отечественных экспортеров форфейтинг только начинает внедрение, многие вопросы еще недостаточно изучены и урегулированы [5, с. 28]. Серьезными тормозами масштабного внедрения форфейтинга в хозяйственную деятельность является не только несовершенство украинской нормативной базы, но и недостаточная теоретическая проработка ряда методических вопросов.

Цель статьи: определение форфейтинга как малоисследованной формы кредитования внешней торговли; выделение преимуществ и недостатков форфейтинга; проведение сравнительного анализа форфейтинга, факторинга, кредита.

Изложение основного материала. В то же время исследование особенностей форфейтинговых операций могут выявить ее положительные моменты с целью практического применения на предприятиях [6, с. 4]. В частности, мы предлагаем АО “Норд”, как предприятию отгружающему на экспорт 76 % продукции [8], ис-

пользовать форфейтинг как альтернативный способ финансирования внешнеэкономических операций, который позволит сократить срок погашения дебиторской задолженности. Не смотря на то, что данный показатель на АО “Норд” с 2003 г. по 2005 г. составил 36, 33, 19 дней соответственно, т.е. срок погашения уменьшился на 17 дней [4, с. 158], проблема уменьшения дебиторской задолженности для данного предприятия актуальна.

Форфейтинг – это финансовая операция по рефинансированию дебиторской задолженности относительно экспортного товарного кредита, которая оформляется путем индоссаментного векселя в пользу банковского учреждения. Банк берет на себя коммерческие риски, связанные с неплатежеспособностью импортера без права регресса документов на экспортера. Если импортер не является таким заемщиком, который пользуется безупречной репутацией, форфейтор по его долговым обязательствам требует предоставления безусловной гарантии банка страны импортера. Форфейтор получает долговые требования (за исключением процентов) за весь срок, на который они выписаны. Тем самым экспортное соглашение превращается в гарантийное [2, с. 35].

Этот способ имеет следующие преимущества [1, с. 24]: уменьшение уровня кредитного риска; минимизация валютных рисков; минимизация риска изменения процентных ставок; улучшение ликвидности.

Недостатками форфейтинга являются: большая стоимость данной услуги по сравнению с обычным краткосрочным кредитом; величина дисконтной ставки зависит от кредитоспособности должника, наличия кредитного обеспечения.

Форфейтинг по своей сущности объединяет элементы факторинга, однако имеет существенные преимущества по сравнению с последним, главным из которых является то, что форфейтор берет на себя все риски, связанные с финансовыми операциями. Кроме того, его привлекательность увеличивается в связи с отказом в некоторых странах от фиксированных процентных ставок в оплате за импортированный товар, увеличением политических рисков [2, с. 34].

Форфейтинг и факторинг часто путают с классическим кредитованием. Кредит характеризуется срочностью, что предполагает его погашение через определенный срок. Форфейтинг и факторинг же по сути являются бессрочным пассивом, который позволяет планировать на долгосрочную перспективу (табл. 1).

Таблица 1

Сравнительная характеристика форфейтинга, факторинга и кредита [1, с. 23; 3, с. 4]

Характеристика	Форфейтинг	Факторинг	Кредит
1. Срок финансирования	Срок фактической отсрочки платежа (180 дней – 5 лет)	Срок фактической отсрочки платежа (до 1 года)	Фиксированный срок
2. Наличие обеспечения	Не требует обеспечения	Не требует обеспечения	Выдается под залог
3. Кто оплачивает услугу	Погашается из средств, выплачиваемых дебитором	Погашается из средств, выплачиваемых дебитором	Возвращается банку заемщиком
4. Размер финансирования	Не ограничен и может увеличиваться пропорционально росту объема продаж	Не ограничен и может увеличиваться пропорционально росту объема продаж	Выдается на заранее обусловленную сумму
5. Составляющие платежа	Комиссионное вознаграждение и дисконт	Комиссионное вознаграждение и плата за кредит	Ставка по кредиту
6. Механизм выплаты долга банком	100 % возврат долга (за минусом суммы дисконта и комиссионного вознаграждения) после переоформления задолженности в пользу форфейтера	70–90 % суммы долга – в момент подачи документов на оформление факторинга и 30–10 % (за минусом процентов за факторинговый кредит и комиссионного вознаграждения) после получения платежа	–
7. Что предоставляется в банк	–	Счета-фактуры	Большой пакет документов
8. Форма гарантии	Векселя и прочие долговые обязательства	–	–
9. Возможность возврата требований банком	Обязательное авалирование векселей без права регресса	В зависимости от условий, заключенных между предприятием продавцом и банком	–
10. Дополнительные услуги	Управление дебиторской задолженностью	Управление дебиторской задолженностью	–

Ужесточение правил выдачи кредитов и увеличение процентов за пользование ними согласно Постановлению НБУ № 458 от 17.12.07, а следовательно увеличения дефицита кредитных ресурсов, позволяют нам прогнозировать резкое увеличение спроса на форфейтинговые услуги в Украине. Многие компании, которые не могут получить кредит, могут рассчитывать на форфейтинговое финансирование, т.к. в данном случае оценивается не только финансовое состояние предприятия, но и качество дебиторской задолженности. Отметим, что в настоящее время форфейтинг мало используется украинскими предприятиями. На первый взгляд может показаться отпугивающей величина издержек: так, плата за данные услуги составляет 1,5–2 % в месяц. Однако, данная плата практически идентична сумме, уплачиваемой своим банком зарубежными предприятиями, где широко распространены и повсеместно применяются данные виды услуг. То, что за форфейтингом будущее,

свідчать наступні дані: якщо для покриття дефіциту коштів, виникаючого внаслідок надання покупцю відстрочки платежу, підприємство бере щомісячно кредит і заробляє на ньому певну суму грошей ("дельта"), за рік виходить 12 "дельт". При форфейтинговому обслуговуванні, поставив товар, підприємство одразу отримує гроші, на які воно знову здійснює поставку і знову отримує гроші і так далі. В результаті оборот зростає в 4–4,5 рази. Це 48 "дельт" проти 12 [3, с. 4].

Висновок. Керування дебиторською задолженістю, зокрема з допомогою форфейтингу, вимагає витрат, які однак дозволяють скоротити дебиторську задолженість, а відповідно підвищити ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства. Найближчі напрями досліджень: розрахунок цілесобразності залучення фінансових вкладень з допомогою форфейтингу.

Література

1. Басюк Т.П. Фінансові аспекти зовнішньоекономічних операцій // Економіка, фінанси, право. – 2007. – № 6. – С. 20–24.
2. Белялов Т.Е. Аналіз форм і методів управління дебіторською заборгованістю у складі оперативних фінансових активів корпорації // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 9 (51). – С. 30–36.
3. Ваулина Ю. Взгляд на факторинг с лица и изнанки // Эксперт-Волга. – 2008. – № 7 (95). – С. 4–8.
4. Гейер Г.В. Управление в условиях инновационной конкуренции: Монография. – Донецк: Норд-Пресс – ДонГУЭТ, 2006. – 325 с.
5. Мищенко В. Форфейтингові операції у фінансуванні діяльності експортерів: правові аспекти // Банківська справа. – 1998. – № 3. – С. 28–30.
6. Швець І.Б., Галкіна А.С. Особенности оценки инвестиционных проектов, основанных на форфейтинге // Наукові праці ДонНТУ. Сер.: Економічна. – Донецьк: ДонНТУ, Вип. 100–1. – С. 4–9.
7. Закон України "Про податок на додану вартість", від 3.04.97 № 168/97-ВР. – Зі змінами та допов.
8. [http // www. nord. ua](http://www.nord.ua)

УДК 65.012.4..65.016.7..621(477)

І.В. БАБІЙ

Хмельницький національний університет

АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті аналізується місце і роль різних моделей реструктуризації та теоретичні засади їх застосування. Запропоновано узагальнений опис моделі реструктуризації промислового підприємства.

In the article the place and role of different models restructuring and theoretical principles of their application have been analyzed. The generalized description of industrial enterprise restructuring model has been offered.

Вступ. У світовій та вітчизняній теорії та практиці досить часто для фінансового оздоровлення сучасних підприємств використовують реструктуризацію. Її основою на підприємстві є його орієнтація на ринок, зміна підходу до його діяльності. Реструктуризація промислових підприємств є тривалим процесом, що здійснюється за допомогою спеціалістів різного профілю, і спрямованим на підвищення ефективності використання власного внутрішнього потенціалу підприємства та його адаптацію до нових ринкових умов.

Багато підприємств потребують проведення реструктуризації ще до виникнення кризових ситуацій. Реструктуризація у найдосконалішому варіанті має відбуватися на підприємстві безперервно, постійно вдосконалюючи його та підвищуючи конкурентоспроможність товарів даного підприємства.

Аналіз останніх наукових досліджень. Моделі реструктуризації промислових підприємств розглядали: Гейц В.М., Мендрул О.Г., Лігоненко В.В., Федулова Л.І., Ситник Л.С., Іваниця О.Б., Клименко С.Є., Прушківський В.Г. та багато інших.

Актуальність проблеми. Для того, щоб провести реструктуризацію підприємства потрібно чітко визначити потреби даного підприємства, тобто потрібно визначити напрям реструктуризації, розробити та застосувати відповідну модель, яка б дала змогу досягти бажаних в подальшому результатів. Аналізуючи моделі реструктуризації можна обрати найбільш відповідну до даного промислового підприємства модель.

Постановка завдання. Кризові ситуації можуть бути усунені шляхом проведення оперативних заходів. Щоб подолати вплив вказаних чинників і підвищити ефективність промислових підприємств, необхідно провести їх реформування на основі реструктуризації, яке має бути постійним, неперервним процесом. Тому потрібно якомога точніше представити середовище в якому виникає, виконується та досягає свого завершення проект реструктуризації. Метою даної статті є визначення моделі реструктуризації промислового підприємства.

Основний матеріал дослідження. У світовій та вітчизняній теорії та практиці одним із поширених засобів фінансового оздоровлення підприємств є реструктуризація [1].